

K NOZ § 154:**§ 154**

Je-li členem voleného orgánu právnické osoby jiná právnická osoba, zmocní fyzickou osobu, aby ji v orgánu zastupovala, jinak právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu.

Komentáře

11/06/2013 / ADMINISTRÁTOR

Důvodová zpráva k § 151 až 160

0 0 0

20/08/2014 / Admin Tým

Pracovní verze návrhu zákona,...

3 0 7

PRACOVNÍ VERZE NÁVRHU ZÁKONA, KTERÝM SE MĚNÍ ZÁKON Č. 89/2012 SB., OBČANSKÝ ZÁKONÍK

20/08/2014 / Admin Tým

§ 154

(1) Je-li členem voleného orgánu právnické osoby jiná právnická osoba, bez zbytečného odkladu zmocní nebo jinak určí jedinou fyzickou osobu, která splňuje předpoklady výkonu funkce, aby ji v orgánu zastupovala, jinak právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu.

(2) Bez zápisu zástupce podle odstavce 1 nelze právnickou osobu jako člena voleného orgánu zapsat do veřejného rejstříku.

(3) Pokud právnická osoba nepověří zástupce dle odstavce 1 ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy jí vznikla funkce, její funkce zaniká.

(4) Zanikne-li fyzické osobě pověření podle odstavce 1, platí odstavce 1 a 3 obdobně.

K § 154:

NOZ zakotvil možnost, aby se členem voleného orgánu právnické osoby stala jiná právnická osoba. To odpovídá moderním trendům, je však třeba zajistit, aby v konečném důsledku existovaly fyzické osoby, které jménem právnické osoby vystupují a které lze také případně volat k odpovědnosti (včetně trestněprávní). Dosavadní řešení se v tomto ohledu ukazuje jako neúčinné.

Stávající znění předpokládá dvě varianty zastoupení právnické osoby ve voleném orgánu jiné právnické osoby. Primárně by právnická osoba měla zmocnit fyzickou osobu, aby ji ve voleném orgánu zastupovala. Neučiní-li tak, stanoví se, že ji ve voleném orgánu jiné právnické osoby bude zastupovat člen jejího statutárního orgánu. Členy statutárního orgánu této právnické osoby však mohou být zase jen další právnické osoby. Totéž platí pro členy statutárního orgánu těchto právnických osob. Faktické dohledání fyzické osoby, která bude právnickou osobu ve voleném orgánu jiné právnické osoby zastupovat, může být nemožné. Nevylučuje se dokonce, aby původní právnická osoba byla nakonec i svým vlastním zástupcem - v případě řetězce právnických osob, které jsou postupně jedinými členy volených orgánů jednotlivých právnických osob, přičemž žádná nezmocní ke svému zastupování konkrétní fyzickou osobu a jediným členem statutárního orgánu poslední právnické osoby bude původní právnická osoba. Řešení zvolené v účinné úpravě se inspirovalo v Anglii. Anglické právo původně nezakotvovalo omezení pro zvolení či jmenování právnických osob za členy obchodních společností. Po neblahých zkušenostech však anglický zákonodárce tuto koncepci v roce 2006 opustil. Od přijetí nového zákona o společnostech (Companies Act 2006) musí mít kupříkladu akciová společnost (public company) v souladu s článkem 154 odst. 2 tohoto zákona minimálně dva členy statutárního orgánu (directors) a nejméně jedním z nich podle článku 155 odst. 1 musí být fyzická osoba. Německé ani rakouské právo členství společností, resp. právnických osob v orgánech akciové společnosti nepřipouští.

Navrhovaná změna uvedený nedostatek zmírňuje. Zakotvením pravidla dojde k odstranění problémů s dohledáváním fyzické osoby, která právnickou osobu ve voleném orgánu jiné právnické osoby zastupuje. Současně se postaví na jisto, že fyzická osoba musí splňovat předpoklady výkonu funkce.

Navrhovaná změna rovněž vyjasňuje, že právnická osoba, která je členem voleného orgánu jiné právnické osoby, může zmocnit či jinak určit (je zbytečně formalistické požadovat, aby jediný člen statutárního orgánu uděloval sám sobě plnou moc k zastupování, postačí tedy i jiné určení) pouze jedinou fyzickou osobu. Stávající znění vyvolávalo totiž spory, kolik takových zástupců může právnická osoba zmocnit a zda lze uvažovat o jejich společném zastoupení. Vzhledem k tomu, že právnická osoba se bude často stávat členem kolektivních orgánů, navrhuje se omezit počet těchto zástupců na jediného. Je třeba čelit vzniku sporných či nepraktických situací, kdy by právnická osoba zmocnila ke svému zastupování ve voleném orgánu jiné právnické osoby více fyzických osob, čímž by se zvětšoval počet osob, které orgán tvoří, nemluvě o tom, že by snadno mohla každá z těchto osob projevovat odlišnou vůli.

Přechodná ustanovení:

Jestliže se před nabytím účinnosti tohoto zákona právnická osoba stala členem voleného orgánu jiné právnické osoby a nezmocnila či jinak neurčila ke dni účinnosti tohoto zákona žádnou fyzickou osobu, aby ji v tomto orgánu zastupovala, je povinna tak učinit nejpozději do dvou měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona, jinak její funkce v tomto orgánu zaniká.

Jestliže se před nabytím účinnosti tohoto zákona stala právnická osoba členem voleného orgánu jiné právnické osoby a zmocnila či jinak určila ke dni účinnosti tohoto zákona více fyzických osob, aby ji v tomto orgánu zastupovaly, je do dvou měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona povinna zajistit, aby ji v tomto orgánu zastupovala jediná fyzická osoba, jinak její funkce v tomto orgánu zaniká.

Diskuze

[1] JAROSLAV MÍKOVEC / 21. 8. 2014 / JAKÝ ZÁJEM SE CHRÁNÍ ZÁKAZEM PRINCIPU "ČTYŘ OČÍ"?

Zákaz společného jednání dvou osob a přímus ke zmocňování/pověřování nedovedu při nejlepší vůli vysvětlit klientovi, který podniká v ČR prostřednictvím v.o.s. se dvěma společníky, z nichž jeden je s.r.o. pověřené výkonem funkce statutárního orgánu v.o.s. Proč novela tak urputně bazíruje na tom, že s.r.o. musí pověřit pro výkon statutárního orgánu jedinou fyzickou osobu? Není jen přirozené, že společník má právo jako základní opatrnost požadovat společné jednání? Dle mého názoru navržená novela je hodně „těžká ruka“ zákonodárcova, která rozbíjí rozumnou zásadu řízení firmy a přebíjí zásady v zakladatelském jednání. Pokud je obava z řetězení právnických osob v orgánech, měla by být výjimka z přímusu k pověření/zmocňování pro případ, že má-li PO, která je členem orgánu, svým orgánem fyzické osoby, pak tato PO nemusí zmocňovat/pověřovat a může jednat prostřednictvím svého statutárního orgánu normálně dle pravidel stanovených zakladatelským jednáním.

Zákaz pověření dvou osob z důvodu, že budou jednat odlišně, nepovažuji za přesvědčivý. Nejednají-li společně jednomyslně, pak prostě nejednají, protože zastupovat mohou právě jen společně. Toto je jen akademický problém; nejde o mateřskou školu, ale o korporační právo - chce-li společník společné jednání zástupců, proč mu ho zákon zakazuje? Zato rozbití systému „čtyři oči“ vytvoří reálný problém.

Reagovali: [2] Robert Pelikán 5 1

[2] ROBERT PELIKÁN / 21. 8. 2014 / REAKCE NA: [1] / RE: JAKÝ ZÁJEM SE CHRÁNÍ ZÁKAZEM PRINCIPU "ČTYŘ OČÍ"?

V případě v.o.s. není společník, byť vykonává působnost statutárního orgánu, „členem voleného orgánu“, takže se na něj ustanovení vůbec nepoužije. V kapitálových společnostech je otázkou, zda neumožnit, aby stanovy zakotvily možnost více společně jednajících zástupců...

Reagovali: [3] 4 5

[3] JIŘÍ DUDA / 3. 9. 2014 / REAKCE NA: [2] ROBERT PELIKÁN / RE: JAKÝ ZÁJEM SE CHRÁNÍ ZÁKAZEM PRINCIPU "ČTYŘ OČÍ"?

Mám tomu rozumět tak, že „člen voleného orgánu“ v § 154 znamená něco jiného než „člen voleného orgánu“ v § 152 nebo kdekoli jinde v NOZu? Jen proto, že legislativní zkratka v § 152 není úplně zdařilá, tj. při úzce formalistickém výkladu může svádět k tomu, že člen voleného orgánu je pouze fyzická osoba? Nebo o jakou argumentaci se tedy opíráte, když tím vylučujete pro v.o.s. (zřejmě) veškerá ustanovení NOZu hovořící o „členu voleného orgánu“ v případě, že společníkem je právnická osoba? Neměl by být termín

„člen voleného orgánu“ vykládán obecně jakákoli osoba, která je do funkce volena, jmenována či jinak povolána, přičemž povoláním do funkce se myslí povolání např. zákonem, jak to pro společníky jako statutární orgány činí u v.o.s. § 44 ZOKu.

6 0